

Obsah

Úvod	7
Část I: Přehled evoluční biologie	9
Kapitola 1 Evoluční biologie a biologická evoluce (J. F.)	11
Co je to evoluce a jaké má základní vlastnosti?	11
V evoluci se uplatňují evoluční zákonitosti i náhoda	11
Evoluce je oportunistická, nemůže dopředu plánovat	11
Co je to přirozený výběr a jaká je jeho role v evoluci?	12
Přirozený výběr je jedním ze zdrojů rozrůzňování druhů a jediným zdrojem jejich účelných vlastností	12
Přirozený výběr je podmíněn existencí množení, variability potomstva a dědičností vlastností	12
Kde se bere variabilita a kde se berou evoluční novinky?	13
Zdrojem evolučních novinek pro populaci je genový tok, pro druh mutace	13
Rozlišujeme mutace škodlivé, neutrální a užitečné	14
Mutace jsou co do směru náhodné, vznikají bez ohledu na směr působení přirozeného výběru	14
Jaké jsou další evoluční mechanismy kromě přirozeného výběru?	15
Třídění se od výběru liší především absencí dědičnosti	15
Evoluční změny v malých populacích ovlivňuje náhoda – genetický drift	16
Evolučními tahy, např. molekulárním a meiotickým tahem, se mohou velmi rychle šířit některé typy mutací	17
Kde se v evoluci vzalo pohlavní rozmnožování?	18
Populace nepohlavně se množících organismů by měla teoreticky růst dvojnásobnou rychlostí	18
Pohlavní rozmnožování by mohlo představovat způsob obrany před parazity	18
Jaké jsou evoluční důsledky vzniku pohlavního rozmnožování?	19
Snížení dědivosti vlastností zhoršuje u pohlavně se rozmnožujících druhů šance na vznik adaptivních vlastností přirozeným výběrem	19
Vznik účelných vlastností u pohlavně se rozmnožujících druhů vysvětluje teorie sobeckého genu	19
Jiné vysvětlení vzniku účelných vlastností u pohlavně se rozmnožujících druhů nabízí teorie zamrzlé evoluce	20
Co je to pohlavní výběr?	22
Pohlavní výběr může být důsledkem přímého zápasu mezi příslušníky jednoho pohlaví nebo ho mohou provádět příslušníci druhého pohlaví	22
Intenzivnějšímu pohlavnímu výběru bývají obvykle vystaveni samci	23
Jak v přírodě vznikají nové druhy?	23
Speciace, tj. vznik nového druhu, může být sympatrická nebo alopatická	23
Vytvoření vnější reprodukční bariéry bývá časem následováno vznikem vnitřní reprodukční bariéry	24
Jak vymírají druhy?	25

Vymírání většinou dělíme na vymírání hromadná a vymírání na pozadí	25
Hromadná vymírání mohou postihnout i úspěšné taxony, a mohou tak drasticky změnit složení ekosystémů	25
Člověk v současnosti způsobuje nesmírně intenzivní vymírání	26
Co je to makroevoluce a jaké procesy se v ní uplatňují?	26
Druhový výběr je důsledkem soutěže o maximální rychlost speciací a minimální rychlost vymírání	26
Nápadným makroevolučním jevem je evoluční trend	27
Kde se berou a jaké jsou námitky odpůrců evoluční teorie?	27
Někteří lidé odmítají evoluční teorii, neboť protirečí jejich světovému názoru	28
Někteří lidé se domnívají, že z přijetí evoluční teorie by plynuly nežádoucí společenské důsledky	28
Někteří lidé se domnívají, že evoluční teorie je věcně chybná nebo nevědecká	28
Evoluční teorie je teorie, nikoli fakt	29
Evoluční teorii nelze dokázat	29
Uspořádanost systému se údajně nemůže samovolně zvyšovat	29
Náhodným procesem evoluce údajně nemohou vznikat složité adaptivní vlastnosti	30
Přirozený výběr údajně nestačí na vznik zcela nových druhů a zcela nových tělních plánů	30
V paleontologickém záznamu údajně chybí mezičlánky	30
Složité systémy údajně nemohly vznikat postupným vývojem ze systémů jednoduchých, neboť jsou funkční teprve ve své současné podobě	31
Jaké jsou důkazy evolučních teorií vzniku a vývoje druhů?	32
Důležitým dokladem evoluce jsou zkameněliny	32
Mnoho dokladů evoluce nám poskytuje biogeografie – studium zeměpisného rozšíření organismů	32
Nové doklady evoluce nám přinesla molekulární biologie	32
Výskyt zakrnělých orgánů, tj. rudimentů a atavismů, je silným důkazem evoluce	33
Dokladem evoluce je častá existence funkčně nevýhodných konstrukčních řešení orgánů dnešních organismů	33
S evoluční teorií jsou ve shodě jak fakta známá v době jejího vzniku, tak veškeré nové poznatky vědy ...	33

Část II: Doplnkový studijní materiál	35
Kapitola 2: Biologická evoluce (J. L.)	37
Kapitola 3: Přirozený výběr (J. L.)	42
Kapitola 4: Vlastnosti přirozeného výběru (J. L.)	45
Kapitola 5: Mutace (Š. K.)	51
Kapitola 6: Neselekční mechanismy evoluce (J. L.)	58
Kapitola 7: Evoluce pohlavního rozmnožování (Š. K.)	64
Kapitola 8: Pohlavní výběr (Š. K.)	72
Kapitola 9: Speciace (Š. K.)	78
Kapitola 10: Vymírání (P. S.)	83
Kapitola 11: Makroevoluce (J. L.)	91